

JOURNAL of SOCIAL and HUMANITIES SCIENCES RESEARCH (JSHSR)

Uluslararası Sosyal ve Beşeri Bilimler Araştırma Dergisi

Received/Makale Gelis 10.03.2022
Published /Yayınlanma 31.05.2022
Article Type/Makale Türü Research Article

Citation/Alıntı: Kelleci, F., Kaya, Ö.K., Arıcı, F., Eroğlu Gençel, F. & Çevlik, Ç. (2022). Ortaokul öğrencilerine günlük tutma davranışı kazandırma etkinliği ve değerlendirmesi: İyilikçe. *Journal of Social and Humanities Sciences Research*, 9(83), 980-985.
<http://dx.doi.org/10.26450/jshsr.3093>

Erdal KELLECI
<https://orcid.org/0000-0002-9856-4466>
Milli Eğitim Bakanlığı, Adana / TÜRKİYE

Funda EROĞLU GENÇEL
<https://orcid.org/0000-0002-9028-7556>
Milli Eğitim Bakanlığı, Adana / TÜRKİYE

Özhan Kadir KAYA
<https://orcid.org/0000-0002-9760-6337>
Milli Eğitim Bakanlığı, Adana / TÜRKİYE

Çağatay ÇEVLIK
<https://orcid.org/0000-0001-1885-0236>
Milli Eğitim Bakanlığı, Adana / TÜRKİYE

Fatih ARICI
<https://orcid.org/0000-0001-7098-3995>
Milli Eğitim Bakanlığı, Adana / TÜRKİYE

ORTAOKUL ÖĞRENCİLERİNE GÜNLÜK TUTMA DAVRANIŞI KAZANDIRMA ETKİNLİĞİ VE DEĞERLENDİRMESİ: İYİLİKÇE

ACTIVITY AND EVALUATION OF ENCOURAGING SECONDARY SCHOOL STUDENTS TO KEEP A JOURNAL BEHAVIOR: GOODNESS

ÖZET

Bu çalışmanın amacı; İyilikçe (İyilik Günlükleri Tutma) etkinliğinin öğrencilere iyilik değerini kazandırmasındaki etkililiğini tespit etmektir. Aynı zamanda İyilikçe ile öğrencilerin iyilik görüşleri ortaya çıkarılacaktır. Ortaokul 7. sınıflara uygulanan bu çalışma sonucunda öğrencilerin iyilik yapmaya teşvik edilmesi, çevrelerinde iyilik değerinin ve iyi insanların var olduğunu fark etmelerinin sağlanması düşünülmektedir. Araştırma, İyilikçe etkinliğinin etkisinin incelenmesine yönelik nitel bir çalışma biçiminde tasarlanmıştır. Çalışmamız içerisinde anket, katılımlı gözlem yöntemi ve görüşme teknikleri uygulanmıştır. Ortaokul 7.sınıf düzeyindeki öğrencilerin İyilikçe etkinliğindeki görüşleri analiz edildiğinde öğrencilerin büyük çoğunluğunun bu etkinliği faydalı buldukları tespit edilmiştir. Etkinlik öğrencilerde iyilik yapma isteği oluşturmuş ve iyilik sayısında artış meydana getirmiştir. Öğrencilerin iyilik kavramına yönelik algılamalarında farklılıklar olduğu ancak İyilikçe etkinliği ile iyilik kavramına ilişkin bakış açılarında olumlu değişiklikler gerçekleştiği de tespit edilmiştir. Bununla birlikte öğrencilerde iyilik değeriyle ilgili ön bilgileri olduğu da ortaya çıkmıştır. Ayrıca öğrencilerin İyilikçe ile çevrelerinde var olan ancak dikkat etmedikleri iyilikleri de fark etmeye başladıkları anlaşılmaktadır. Yapılan çalışma sonucunda öğrencilerde ve toplumda iyilik yapma sayısının artırılması için de öneriler sunulmuştur.

Anahtar Kelimeler: İyilikçe, İyilik, Günlük, Ortaokul.

ABSTRACT

The aim of this study is to determine the effectiveness of Goodness (Keeping Goodness Journals) activity in helping students gain the value of kindness. At the same time, students' views of kindness will be revealed with Goodness. As a result of this study, which was applied to the 7th grade of secondary school, it is thought to encourage students to do good and to make them realize the value of kindness and good people around them. The research was designed as a qualitative study to examine the effect of the Goodness activity. The questionnaire, participatory observation method and interview techniques were used in our study. When the views of secondary school 7th grade students on the Goodness activity were analyzed, it was determined that the majority of the students found this activity useful. . The activity created a desire to do good in students and increased the number of good deeds. It has also been determined that there are differences in students' perceptions of the concept of kindness, but positive changes have occurred in their perspectives on the concept of kindness with the Goodness activity. However, it was also revealed that students had prior knowledge about the value of benevolence. In addition, it is understood that with Goodness, students begin to notice the goodness around them that they do not pay attention to. As a result of the research, suggestions were presented to increase the number of those who do good in students and society.

Keywords: Goodness, Kindness, Journal, Secondary School.

1. GİRİŞ

İnsan, yeryüzündeki akıl ve irade sahibi tek canlıdır ve bununla alabildiğince övünür. Dünyayı ayakta tutmak, hayata geliş amacını kavramak, özgüvenini arttırmak, mutlu olmak ve mutlu etmek için aklını ve kalbini kullanarak iyilik yapmalı, iradesini kullanarak da iyilik yapmayı alışkanlık haline getirmelidir.

Değişen ve gelişen dünyada öz benliğini kaybetmeden değişime ve gelişmelere ayak uyduran bireyler yetiştirmek zordur. Bir yanda, dünyada her an bulunan yeni teknolojik buluşlar ve bu buluşların toplum tarafından kullanılmasıyla toplumun yapısındaki sosyolojik ve kültürel değişiklikler, diğer yanda ise devletin sağlamlığı açısından gerekli olan milli birlik ve beraberlik duygusunu genç nesillere aşılama sorumluluğu bulunmaktadır. Bu sorumluluk değerlerin genç nesillere aktarılması ile yerine getirilebilir (Elbir & Bağcı, 2013).

Değerler; genelde inanılan, arzu edilen ve davranışlar için bir ölçüt olarak kullanılan olgulardır. Değer, belirli bir durumu bir diğerine tercih etme eğilimi olarak tanımlanmakla beraber, davranışlara kaynaklık eden ve onları yargılamaya yarayan anlayışlar olarak da gösterilmektedir. Değer, bireylerin topluma uyumunu sağlayan standartlardır. Bu bağlamda değerler, bilinçli ve amaçlı davranışın genel ölçütü olup sosyal eylemde bulunan bir kişinin sosyal olarak kabullenilebilen olgu ve istekleri için temel atıf noktası görevini görmektedir (Özensel, 2003).

İnsanlar hayatın amacını, ilke ve önceliklerini önce zihinsel dünyalarında oluştururlar. Bunlar insanlara yön veren değerlerdir (Turan ve Aktan, 2008). İnsan davranışları dolaylı veya doğrudan değerler tarafından yönlendirilmektedir (Dilmaç, 2002). Bu yüzden bireylerin içinde yaşadıkları topluma etkin bir katılım sağlamaları ve dengeli bir kişilik geliştirebilmelerinde değer öğretimi büyük önem taşımaktadır. Değerlerin ne olduğunu daha iyi anlayabilmek için özelliklerinin bilinmesi gerekir.

Günümüzde insanların farkında olmadan kaybetmeye başladığı değerlerden birisi olan iyilik değeri, yardımseverlik değeriyle birlikte okullarımızda öğrencilere özellikle kazandırılmak istenen değerlerin başında gelmektedir. 2004 yılında eğitim sistemimizde yaşanan değişim sonucu değerler, öğretim programlarında önceki yıllardaki gibi gizli veya dolaylı değil doğrudan yer almaya başlamıştır. İlköğretim 4 ve 6.sınıf sosyal bilgiler dersinde doğrudan öğrencilere kazandırılması hedeflenen değerlerden birisi de yardımseverliktir. İyiliğin “*Karşılıksız yapılan yardım*” (Türk Dil Kurumu [TDK], 2005) olduğu ve yardımseverlik değeriyle doğrudan ilişkili olduğu dikkate alındığında iyilik değerinin öğrencilere kazandırılması, Türkiye Cumhuriyeti Devleti'nin eğitim hedeflerinden birini oluşturmaktadır.

İyilik değeri kazandırılırken değerlerin öğrencide kalıcı etki oluşturması sağlanmalıdır. Çünkü farklı mekanlarda, değişik zamanlarda kalıcılığı sağlanmayan, tek bir davranışlık değer hükmüne geçen bir değerlerin içselleştirildiği tartışılır. Değerler eğitimi yaklaşımlarından olan değer açıklamasında da en son amacın kazanılan değerlerin tekrar edilerek sürekli uygulanması (Güngör,1993; Bostan, Bostan, Farsak, 2021) olduğu dikkate alınırsa değer eğitiminin uzun süreli ve sürekli olmasının gerekliliği ortaya çıkmaktadır. Bu sürece iyilik değeri açısından baktığımızda ise öncelikle toplumun hedefleri arasında iyilik değerinin yaygınlaştırılmasının yerleştirilmesi gerekmektedir. Çünkü bir toplumun hedefine ulaşması için gerekli olan değer sistemini kendisinin geliştireceği hakikatine göre (Güngör,1993) toplumumuza olumlu değerlerden oluşan bir hedef çizilmelidir. Bunun için de ortak akıl çerçevesinde hedeflerin neler olacağı belirlendikten sonra hedefe uygun değerler tespit edilerek ön plana çıkarılmalıdır (Akbaş, 2007).

Okullarda; iyilik kutuları uygulamaları gibi iyilik değerinin kazandırılmasına dönük birçok çalışma vardır. Bu çalışma iyilik yapmak ve yapılan iyiliği fark etmek fikri üzerine kurulu bir çalışmadır.

1.1. Amaç

Bu çalışmanın amacı; İyilikçe (İyilik Günlükleri Tutma) etkinliğinin öğrencilere iyilik değerini kazandırmasındaki etkililiğini tespit etmektir. Aynı zamanda İyilikçe ile öğrencilerin iyilik görüşleri ortaya çıkarılacaktır. Okulumuzda uygulanan bu çalışma sonucunda öğrencilerin iyilik yapmaya teşvik edilmesi, çevrelerinde iyilik değerinin ve iyi insanların var olduğunu fark etmelerinin sağlanması düşünülmektedir.

1.2. Problem Cümlesi

İyilikçe öğrencilerde iyilikseverlik değerinin kazanılmasına katkı yapmakta mıdır?

Alt Problemler

- Öğrencilerin, İyilikçe etkinliğine ilişkin görüşleri nelerdir?
- İyilikçe etkinliğinin, öğrencilerin iyilik kavramı algılarına olan etkisi nasıldır?
- İyilikçe etkinliğinin, iyilik değeri kazandırmaya olan etkisi nasıldır?
- Öğrencilerin, iyilik ve İyilikçe etkinliğine ilişkin istek ve önerileri nelerdir?

1.3. Varsayımlar

Bilgi toplamak üzere hazırlanan görüşme sorularına katılımcıların; samimi, içten ve doğru cevaplar verdiği ve araştırma için yapılan kaynak taramasının yeterli olduğu varsayılmıştır.

1.4. Sınırlılıklar

2021-2022 eğitim öğretim yılında bir devlet ortaokulunda öğrenim gören 7. sınıf 28 kız ve 23 erkek olmak üzere 51 öğrencinin gönüllü olarak anketlere verdikleri cevaplar neticesinde elde edilen bulgular ile sınırlıdır.

2. YÖNTEM

Bu araştırma, İyilikçe etkinliğinin etkisinin incelenmesine yönelik nitel bir çalışma biçiminde tasarlanmıştır. Proje çalışmamız içerisinde anket, katılımlı gözlem yöntemi ve görüşme teknikleri uygulanmıştır.

2.1. Evren ve Örneklem

Bu çalışma; bir devlet ortaokulunda 2021-2022 eğitim öğretim yılında öğrenim gören 7. sınıfa devam eden 209 öğrencinin oluşturduğu evrende uygulanmıştır. Örneklem ise gönüllü olarak günlük tutmaya istekli 7. sınıfa devam eden 28'i kız ve 23'ü erkek olmak üzere 51 öğrenciden oluşmaktadır.

2.2. Veri Toplama Araçları

Bu çalışmada veri toplama tekniği olarak anket, katılımlı gözlem yöntemi ve görüşme teknikleri uygulanmıştır.

Araştırmada, araştırmacı tarafından geliştirilen 6 soruluk anket formu kullanılmıştır. Anket formu, araştırmanın alt problemleri dikkate alınarak oluşturulmuştur.

Beş öğrenci ile anket formunun pilot denemesi yapılmıştır. Anket formlarına öğretmen görüşlerinden alınan öneriler ve yapılan denemeler doğrultusunda anket sorularında çeşitli değişiklikler yapılarak son şekli verilmiştir.

2.3. Veri Toplama Aracının Dağıtılması ve Toplanması

Ekim ayının 3. haftası dağıtılan 30 sayfalık günlük defterlerini katılımcı öğrencilerin doldurmaları istenmiştir. O gün karşılaştıkları (kendilerine yapılan, kendilerinin bir başkasına yaptığı ya da herhangi birinin bir başkasına yaptığı iyilik) iyilik olarak değerlendirdikleri olayları günlüklerine not almaları istenmiştir. Günlükler katılımcı öğrencilerden toplanmamıştır. Kasım ayının 3. haftası (günlük etkinliğine başladıktan bir ay sonra) görüşleri alınmak üzere anket formlarının doldurulması istenmiştir.

2.4. Proje Verilerinin Analiz

İki aylık sürede toplanan İyilikçe anketlerine katılımcıların verdikleri cevaplar Microsoft Excel programı ve içerik analizine tabi tutularak elde edilen veriler üzerinden değerlendirme yapılmıştır.

3. BULGULAR

Tablo1. Demografik Bilgiler

Cinsiyet	Sayı
Kız	28
Erkek	23
Toplam	51

Araştırma, 2021-2022 eğitim öğretim yılı bir devlet ortaokulunda eğitim gören 209 öğrenciden gönüllü 28 kız ve 23 erkek olmak üzere toplam 51 öğrenci ile yapılmıştır.

3.1. Öğrencilerin, İyilik Günlüğü Yazmayı Arkadaşlarına Tavsiye Edip Etmediklerine İlişkin Görüşleri

Öğrencilerin “İyilikçe’yi arkadaşlarınıza tavsiye eder misiniz? Niçin?” soruna verdikleri yanıtlar Tablo 2’de verilmiştir.

Tablo 2. Öğrencilerin, İyilikçe’yi Arkadaşlarına Tavsiye Edip Etmediklerine İlişkin Görüşleri

Cinsiyet	Evet	Hayır	Kararsızım	Toplam
Kız	27	1	-	28
Erkek	20	2	1	23
Toplam	47	3	1	51

Öğrencilerin bu soruya verdikleri cevaplar analiz edildiğinde öğrencilerin büyük bir kısmının İyilikçe etkinliğini arkadaşlarına tavsiye ettikleri görülmektedir.

“İyilikçe arkadaşlarıma tavsiye ederim. Çünkü; biz diğerlerine tavsiye ettiğimizde diğerleri de başkalarına tavsiye eder ve böylece iyilikler daha çok olur.”, “Evet ederim. Çünkü yaptığımız iyiliklerin neler olduğunu söylediğimizde o iyiliklerden arkadaşlarımız da motive olup daha çok iyilik yapma isteği olabilir.”, “İyi birisi olmamızı öğretiyor ve daha çok iyilik yapmak istiyorum.”, “Böylece herkes iyilik yapar ve iyilik yapmayı herkese teşvik eder.” ‘Yapacakları iyilikler daha fazla olsun diye.’ İnsanlar yaptıkları iyilikleri bir kâğıda yazarken, kâğıdın sayfasını bitirmek için birçok iyilik yapar ve kötü alışkanlıklardan kaçınır.” “Daha çok iyilik yapma isteğim olur.” gibi olumlu ifadeler iyilik günlüğü tutmanın öğrencilerde istenilen amaca ulaşıldığını göstermektedir.

İyilikçe’yi arkadaşlarına tavsiye etmediğini belirten öğrenciler ise “Tavsiye etmem. Çünkü; insanın yaptığı iyilikleri kendisinin bilmesi yeterli olur başkasına söylenmemeli”, “...çünkü yaptığımız iyilikleri Allah biliyor başkasına anlatılmamalı” ifadeleriyle iyilik günlüğü tutmanın özel hayatla ilgili olduğunu ve bu nedenle tavsiye etmediğini söylemişlerdir.

Kararsız olduğunu ise bir öğrenci şu ifadeleri kullanmıştır;

“Aslında ne evet diyebiliyorum ne de hayır. İnsana biraz sıkıcı geliyor” önerir miyim emin değilim.

3.2. Öğrencilerin, İyilikçe’nin Hayatlarında Değişiklik Yapıp Yapmadığına İlişkin Görüşleri

Öğrencilerin “İyilikçe hayatınızda değişiklik yaptı mı?” soruna verdikleri yanıtlar Tablo 3’te verilmiştir.

Tablo 3. Öğrencilerin, İyilikçe’yi Yazmanın Hayatlarında Değişiklik Yapıp Yapmadığına İlişkin Görüşleri

Cinsiyet	Evet	Hayır	Kararsızım	Toplam
Kız	26	2	-	28
Erkek	19	4	-	23
Toplam	45	6	-	51

Öğrencilerin İyilikçe etkinliğiyle özellikle iyilik yapma sayılarının arttığını ve yaptıkları iyilikleri fark etmeye başladıklarını söylemişlerdir.

“Evet. Yaptığım iyilikleri fark edip daha çok iyilik yapmak istedim ve yaptım.”, “Daha çok iyilik yapmaya özen gösterdim.”, “Çünkü iyilik yapmayı bir sorumluluk hissettim ve daha çok iyilik yaptım, mutlu oldum.”, “İyilik günlüğü tutarken kötü davranışlar yapmamaya çalıştım ve iyilik yapmaya daha çok dikkat ettim.” cevaplarından da anlaşılacağı gibi İyilikçe iyilik sayısını ve niteliğini artırmıştır.

“Pek fazla değiştirmedim. İyilik yapmak isteyen zaten yapar.”, “Ben hiç değişiklik görmedim. Zaten benim İyilikçe yazdığım iyilikler günlük hayatta yaptığım iyiliklerin aynısı. Mesela sınıfta arkadaşlarıma kitap, kalem veriyorum, hepsi aynı şeyler” ifadeleri İyilikçe’yi yazmanın hayatlarında hiç değişiklik yapmadığını söyleyen öğrencilere örnektir.

3.3. Öğrencilerin, İyilik Günlüğü Tutmaya Başladıktan Sonra İyilik Kavramı İle İlgili Düşüncelerinde Değişiklik Olup Olmadığına İlişkin Görüşleri

Öğrencilerin “İyilikçe tutmaya başladıktan sonra iyilik kavramı ile ilgili düşüncelerinizde değişiklik oldu mu?” soruna verdikleri yanıtlar Tablo 4’te verilmiştir.

Tablo 4. Öğrencilerin, İyilikçe’yi Tutmaya Başladıktan Sonra İyilik Kavramı İle İlgili Düşüncelerinde Değişiklik Olup Olmadığına İlişkin Görüşleri

Cinsiyet	Evet	Hayır	Kararsızım	Toplam
Kız	22	5	1	28
Erkek	13	10	-	23
Toplam	35	15	1	51

İyilikçe’yi tutmaya başladıktan sonra iyilik kavramı ile ilgili düşüncelerinde değişiklik olduğunu, özellikle de iyilik yapmanın çok büyük bir zahmet gerektirmediği, iyiliğin karşılıksız yapılan bir yardım olduğunu fark ettiklerini belirtmişlerdir.

“İyilik kavramının gerçek değerini öğrendim ve daha çok iyilik yapmak istiyorum.” “İyiliğin insanın içinden gelerek yaptığı ve daha çok yapmak istediği bir davranış olduğunu öğrendim.”, “İyilik bende daha önce ihtiyacı olan insanlara yapılırdı zannediyordum ama şimdi iyilik bütün insanlara yapılırdı öğrendim.”, “...iyiliğin büyük bir şey olmadığını iyilik yaparak arkadaş bulabileceğimizi öğrendim...”, “...iyilik kavramının bildiğimden daha farklı olduğunu anladım”, “İyiliği insanın içinden gelerek ve karşılıksız yapılması gerektiğini öğrendim.”, şeklindeki öğrencilerin yaptığı yorumlardan İyilikçe’yi tutmanın iyilik kavramı üzerinde olumlu katkısı olduğu anlaşılmaktadır.

İyilikçe’yi tutmaya başladıktan sonra iyilik kavramı ile ilgili düşüncelerinde herhangi değişiklik olmadığını ise bazı öğrenciler şu şekilde ifade etmişlerdir:

“Hayır değişmedi. Zaten iyilik insanın içinde olması gereken bir şey”, “İyilik her zaman benim aklımda hep güzel bir şey olarak kaldı”, “Pek fazla değişmedi. Hala eskiden olduğu gibi iyiliğin güzel bir şey olduğunu düşünüyorum.”

3.4. Öğrencilerin, İyilik ve İyilikçe’ye İlişkin İstek ve Önerileri

Öğrencilerin “İyilik ve İyilikçe ile ilgili istek ve önerilerinizi yazınız” bölümünde öğrencilerin verdikleri yanıtlar Tablo 5’te verilmiştir.

Tablo 5. Öğrencilerin, İyilik ve İyilikçe’ye İlişkin İstek ve Önerileri

Cinsiyet	Görüş yazan	Görüş yazmayan	Toplam
Kız	12	16	28
Erkek	19	4	23
Toplam	31	20	51

Görüşlerde özellikle İyilikçe etkinliğinin olumlu bulunduğu belirtilmiş ve ilginç bazı istekler de olmuştur. Öğrencilerin bu konudaki görüş ve önerilerinden bazıları şunlardır:

“Bunun 30 günlük bir şey olmasını değil de daha uzun süre olmasını isterim”, “Bence insanların farkında olmadan yaptığı kötü davranışlar da oluyor iyilik ve kötülüğü aynı günlükte yazarlarsa insanlar kötü davranışlarının da farkına varıp daha az kötü davranışlar yaparlar.” “Önerim var. Herkes İyilikçe’yi kullansın. Çünkü proje sayesinde hala İyilikçe’yi kullanıyorum ve hep daha çok iyilik yapmak istiyorum.”, “İnsanlar İyilikçe’yi tutarak daha mutlu oluyorlar bu nedenle daha fazla İyilikçe günlüğü tutulmalı”, “İyilikçe’yi kötülükler de yazılırsa bizler hatalarımızı anlarız. “İyilik günlükleri Türkiye’nin her yerinde kullanılmalı.”, “...iyilik ve kötülüğü yazıp karşılaştırmalıyız”, “Bir gün boyunca yaptığımız iyilikler ve kötülükleri aynı sayfada yazabilirdik.”

İyilikçe’yi yazmanın yanı sıra yapılan iyiliklerin faydalarının da yazılabileceğini düşünen bir öğrenci, “Mesela bizim yaptığımız iyiliğin bizi mutlu ettiğini, daha çok iyilik yapmak istediğimizi vs. bize ne gibi faydalar olduğunu yazabiliriz” şeklinde görüş belirtmiştir.

İyilikçe etkinliğinin görsel unsurlarla daha etkili olabileceğini düşünen bir öğrenci de görüşünü, “Benim isteğim günlüğün görsellerle daha eğlenceli hale getirilebilirdi çünkü bazen sıkıcı olabiliyor.” biçiminde ifade etmiştir. Başka bir öğrenci ise bu husustaki görüşünü, “Bence İyilikçe de aynı günlük veya hatıralardaki gibi resimler, şekiller olabilir. Veya konuşan hayvanlar olabilirdi” biçiminde açıklamıştır.

İyilikçe etkinliğiyle bir öğrenci ailesine yapılan iyilikleri tespit etmekte neden zorlandığını “*Ailemizi günde 1-2 saat görüyoruz. Okul bittikten sonra etüde, kursa gittiğimizden ailemizi ancak akşam çok kısa sürede görebiliyoruz*” biçiminde açıklayarak eleştiride bulunmuştur.

4. SONUÇ ve TARTIŞMA

Ortaokul 7.sınıf düzeyindeki öğrencilerin İyilikçe etkinliğindeki görüşleri analiz edildiğinde öğrencilerin büyük çoğunluğunun bu etkinliği faydalı buldukları tespit edilmiştir. Etkinlik öğrencilerde iyilik yapma isteği oluşturmuş ve iyilik sayısında artış meydana getirmiştir. Öğrencilerin iyilik kavramına yönelik algılamalarında farklılıklar olduğu ancak İyilikçe etkinliği ile iyilik kavramına ilişkin bakış açılarında olumlu değişiklikler gerçekleştiği de tespit edilmiştir. Bununla birlikte öğrencilerde iyilik değeriyle ilgili ön bilgileri olduğu da ortaya çıkmıştır. Ayrıca öğrencilerin İyilikçe ile çevrelerinde var olan ancak daha önce dikkat etmedikleri iyilikleri de fark etmeye başladıkları anlaşılmaktadır.

5. ÖNERİLER

Yapılan çalışma sonucunda öğrencilerde ve toplumda iyilik yapma sayısının artırılması için aşağıdakilerin yapılması yararlı olabilir:

- İyilikçe etkinliği bir yıllık süreçte uygulanacak şekilde tüm okullarda uygulanabilir.
- İyilikçe çeşitli görsel unsurlarla (resim, karikatür, şema gibi) desteklenebilir.
- Yapılan iyilikler dışında, bu iyiliklerin insanlara faydaları(etkileri) da yazdırılabilir.
- Yapılan iyiliklerden örnek olabilecek okullarda kurulacak bir komisyon tarafından tespit edilerek topluma “iyi örnekler” olarak tanıtılabilir.
- İyilikçe ailecek yazılabilecek formata dönüştürülerek iyilik değerini ailelerin de fark etmeleri sağlanabilir.

KAYNAKLAR

- Akbaş, O. (2007). Türk milli eğitim sisteminin duyuşsal amaçlarının (değerlerinin) ilköğretim 8. sınıf öğrencilerinde gerçekleştirme derecesinin değerlendirilmesi. *Değerler ve eğitimi uluslararası sempozyumu*, 673-695.
- Bostan, T., Bostan, A. & Farsak, Ş. (2021). Özel Yetenekli Öğrencilerin Yaşam Doyumu ve Öz Duyarlık Düzeylerinin Çeşitli Değişkenler Açısından İncelenmesi. *Atlas Sosyal Bilimler Dergisi*, 1(6), 83-111.
- Dilmaç, B. (2002). *İnsanca değerler eğitimi*. Ankara: Nobel Yay.
- Elbir, B. & Bağcı, C. (2013). Değerler Eğitimi Üzerine Yapılmış Lisansüstü Düzeyindeki Çalışmaların Değerlendirilmesi. *Electronic Turkish Studies*, 8(1), 1322-1333.
- Güngör, E. (1993). *Değerler Psikolojisi*. Amsterdam: Hollanda Türk Akademisyenler Birliği Vakfı Yay.
- Özensel, E. (2003). Sosyolojik bir olgu olarak değer. *Değerler Eğitimi Dergisi*, 1(3), 217-240.
- Turan, S. & Aktan, D. (2008). Okul Hayatında Var Olan Ve Olması Düşünülen Sosyal Değerler. *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 6(2), 227-259.
- Türk Dil Kurumu [TDK] (2005). *Türkçe Sözlük*. Ankara: 4. Akşam Sanat Okulu Matbaası.